

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VI. Privilegium Martyrij extitit ab initio mundi. Rarò Martyrium est in præcepto. Nec licet se ad illud offerre citra justam causam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Alij ad instans aut tempus imperceptibiliter præcedens;

80. Alij æquè commodè assignant instans aut tempus perceptibile;

quò Martyrium censetur moraliter consummatum, & quò Martyr ob destitucionem usûs rationis peccare nequeat, aut certè Deus cum non peccatum prævideat.

Sed quid est accessu recurrere ad instans, vel tempus imperceptibile, quandò æquè commodè potest assignari tempus, vel instans perceptibile? Peto enim an in illo instanti vel tempore imperceptibili possit per miraculum supervivere?

Si negas: ergo jam simpliciter mortuus est; ergo secundum communiorem sententiam illud instans, vel tempus est extrinsecum, & per consequens Martyr in instanti vel tempore post vitam finitam accipiet effectum Martyrij, quæ sententia videtur parùm probabilis: nam tunc posset dari casus, quò moreretur quis inimicus Dei, & tamen salvaretur. Daretur etiam momentum, in quo posset anima recipere gratiam, & non amittere: adeoque status merendi, & demerendi non essent pares.

Sin verò affirmas in illo instanti, vel tempore imperceptibili adhuc posse Martyrem per miraculum supervivere, jam incurris inconveniens, quod vis evitare.

Et sanè quid impedire queat omnipotentiam divinam, ne Martyrem defunctum resuscitet, hæc tunc non invenio. Quod ergo tali casu dixeris de præsertione resuscitati Martyris à peccatis mortalibus vel venialibus, idem dicito de præsertione Martyris, cujus mors miraculosè fuit impedita, & cessabit omne inconveniens, quod tantopere times.

Nec poterit tibi displicere hæc illatio: Ergo pluries aliquis potest fieri Martyr, si mirum diverso tempore lethalia vulnera inferantur, v. g. hodie cum Joanne Evangelista mittatur in ferventis olei dolium, à quo divinà virtute illæsus exeat: post annum autem decapitetur. Sin autem moraliter simul inferantur v. g. haustò venenosum statim suspendatur, aut alio mortis genere afficiatur; cum disponat ad eandem mortem, non videtur propterea Martyr duplicatum Martyrij effectum consecuturus.

Cæterùm si à me quæritur, an effectus Martyrij collatus fuerit etiam ante Christi adventum? Item an Martyrium sit positum in præcepto? vel liceat ad illud se offerre? Respondeo:

CONCLUSIO VI.

Privilegium Martyrij extitit ab initio mundi. Rarò Mar-

tyrium est in præcepto. Nec licet se ad illud offerre citra justam causam.

Prima pars probatur ex illo Christi Matth. 23. v. 35. *Ut veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super terram à sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zacharie filij Barachie, quem occidistis inter templum & altare.* Loquitur autem de sanguine Martyrum, ut patet ex versu præcedenti: *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & Sapientes, & Scribas, & ex illis occidetis, & crucifigitis, & ex eis flagellabitur in synagogis vestris, & persequemini de civitate in civitatem.*

Profectò ante passionem Christi fuisse veros Martyres patet in Innocentibus, & Joanne Baptista. Quidni etiam ante adventum? Nonne Machabei tamquam Martyres ab Ecclesia coluntur? Unde Nazianzenus oratione 20. quæ est de Machabæis, docet illos in fide Christi consecutos esse justitiam, & effectos esse nive candidiores. Consentit Terull. & alij, quos refert & sequitur Henriquez lib. 2. c. 36. n. 1.

Cur igitur non fuisset verus Martyr, qui ab initio mundi mortem gustasset ab impijs ne adoraret idola, vel ne desereret verum Dei cultum; aut contra illius mandatum offenderet? Enimverò non minoris est laudis id fecisse ante adventum Christi, eius exemplo necdum proposito, quàm postquam Christus passus, nobis imitandi eius vestigia exemplum reliquit. Nam, ut ait Nazianzenus supra, qui Martyrium subire ante Christi passionem, quid facturi erant, post Christum persecutionem passi fuissent, eam mortem nostræ salutis causâ suscepit ad imitandum propositam habuissent? Quorum enim nullo proposito exemplo talis tantæ virtus fuit, an non ij exemplum illud intuentes, fortius incertamen descendissent?

Nemo ergo miretur si justum Abelem dixerim Martyrem, qui minime resistendo, pro Domino ab impio fratre occisus fuit. Pro Domino, inquam; quid enim dicit Scriptura Gen. 4. v. 4. *Respexit Dominus ad Abel, & ad munera eius.* Ecce causa mortis: sequitur namque: *Ad Cain vero, & ad munera eius non respexit; inanisque est Cain vehementer, & concidit vultus eius. v. 5.*

Si adhuc dubitas consule discipulum, quem diligebat Jesus cap. 3. Epistolæ 1. v. 12. *Non sicut Cain, inquit, qui ex malo ligno erat, & occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? Quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius iusta.*

Et si hinc inferas: ergo Martyrium est privilegium

Nec inde sequitur quod Martyrium sit juris naturae privilegium.

privilegium juris naturae: Respondeo negan. conseq. sed est privilegium divinum à Christo quidem expressus declaratum Matth. 10. & alijs locis supra allegatis; attamen ante Christum subsistens, ut videtur colligi ex sensu Ecclesiae: quamquam Patres juxta exigentiam materiae praecipue & ferè loquantur de Martyrio novi Testamenti.

84. Quid dicam de praeepto Martyrii? Rarum est (ut ait secunda pars Conclusionis) cum raro occurrat tanta necessitas, ut non liceat Martyrium fugà declinare. Quando ergo est positum in praeepto? Respondeo, quando dicitur tibi, aut peccandum, aut moriendum; extra hunc casum sufficit Martyrium in animi praeparatione, dum homo ita est affectus, & animo paratus, ut si mortem obeundi se offerret necessitas, aut occasio, non detrectaret, aut reculeret; quamquam occasionem quaerere non teneatur, & habitam possit plerumque declinare: immo neque positivè & expressè tenetur talem animum (qui infirmis non est proponendus) habere, sed sufficit, dum interim occasio se non offert, non habere contrarium.

85. Tertiam partem Conclusionis accipio ex D. Cypriano Epist. 83. ibi: *Temeritate non caret temere procurare Martyrium. Et quis temere procurat? Qui sine justa causa, aut sine divino instinctu morti se ingerit. Porro justa causa videtur esse, quando omnibus consideratis Martyrium praecipitur, vel saltem consultitur. Praecipitur autem, ut statim dixi, quando aut moriendum est, aut peccandum, hoc est, quando nisi te offeras morti, peccas contra fidem, ut veram virtutem. Consultitur verò quando ex eo nihil aliud sequitur quam Dei gloria, & fidei exaltatio. Alioquin grave convincitur peccatum, absque sufficienti securitate de constantia cum periculo casus Tyrannum provocare ad actum malum.*

Unde tales merito de numero Martyrium expungendi.

Equissimum sanè fuit Episcopi Mensurij decretum, quo de numero Martyrum expunxit eos, qui se à Paganis permiserant apprehendi, & occidi, ut occasione persecutionis carerent onerosa multis debitis vità, vel purgare se putarent, & quasi abluerent facinora sua, vel certè acquirere pecuniam, & in custodia delictijs perfuui de obsequio Christianorum l. 3. breviculi c. 3.

86. Quid ergo? Licitum est, imò praeeptum confiteri fidem coram Tyranno, quando v. g. omisso confessionis continet gravem dehonorationem contra veracita-

tem divinam; etiam expressè protestando se passionem ex sua parte expetere, nec eà obitante velle à fide declinare; sed potius sanguine effuso eam confirmare. Qui plus fecerint ignoscendum illis est, vel ob divinum instinctum, vel ob ignorantiam, & bonam fidem, facile intento zelo conjunctam.

Scitè dixit Doctor Angelicus 2. 2. qu. 124. a. 1. ad 3. *Non debet homo occasionem dare alteri iniuste agendi, sed si alius iniuste egerit, ipse moderate tolerare debet. Quid si ergo diceret Tyranno, quod dixit Christus Judae, Joan. 13. v. 27. Quod facis, fac citius?*

Respondeo non est vox impellentis, sed permittentis, ac si diceret, *Non impedit, per me licet ut quam citissime facias. Vox est non trepidi, sed parati, imò desiderantis suam passionem.*

Cæteroque intrinsecè malum est in rigore loquendo Martyrium directè procurare, dicendo v. g. *Occide me propter fidem* (quia hoc est velle actionem injustam, & peccatum proximi) sic tamen ut licitè appetas Martyrium, id est, passionem mortis pro fide, aut vera virtute (quæ si non tota essentia, saltem est praecipua pars Martyrii) exemplo Christi, qui dicebat Luc. 12. v. 50. *Baptismo habeo baptizari; & quomodo coarctor usque dum perficiatur?*

Dices, passio ista essentialiter respicit actionem malam, saltem sine actione mala ordinariè non completur: ergo qui desiderat passionem, etiam consequenter vult actionem.

Respondeo negando consequentiam, sed supposità actione malà, ad quam se habet permittivè, gaudet de passione in se bonà & meritoria, imò saepe obligatoria.

Dubitas adhuc? Expende mecum verba Apostolorum Act. 4. v. 27. & 28. *Convenierunt enim verè in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Iesum, quem unxisti, Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus, & populis Israel, facere quæ manus tua & consilium tuum decreverunt fieri. Siquidem est in malorum potestate (ut or verbis S. Aug. lib. de praedestinatione SS. c. 16.) peccare: ut autem peccando hoc vel hoc illà malitià faciant, non est in eorum potestate, sed Dei dividens tenebras, & ordinans eas.*

Explico: *Quamvis uniuscuiusque cordis (ait idem S. Doctor qq. super Exod. q. 18.) in malitià qualitas, id est, quale cor habeat ad malum, suo fiat vitio, quod inolevit, ex arbitrio voluntatis: & tamen qualitate malà ut huc vel illuc moveatur, cum sive huc sive illuc male moveatur, causis sit quibus animus propellitur, quæ causæ ut existant, vel non existant, non est in hominis potestate, sed veniunt ex occulta*

G g g provi-

D. Thoms.

Intrinsecè malum est Martyrium directè procurate,

Luc. 12. Licitum appetere passionem mortis.

87.

Permittendo actionem malam,

Act. 4.

Exemplo Christi, S. August.

88.

providentia, iustissima planè & sapientissima universum quod creavit disponens & administrans Dei. Vt ergo tale cor haberet Pharaon, quod patientiâ Dei non moveretur ad pietatem, sed potius ad impietatem, vitii proprii fuit. Quid verò facta sunt ea, quibus cor suo vitio tam malignum resisteret iustis Dei; hoc est enim quod dicitur, induratum, quia non flexibilitèr consentiebat, sed inflexibilitèr resistebat, dispensationis fuit divini, quâ tali cordi non solum iusta, sed evidentèr iusta pena parabatur, quâ timentes Deum corrigerentur.

Illustratur exemplo: Proposito quippe lucro v. g. propter quod homicidium committatur, aliter avarus, aliter pecuniâ contemptor movetur: ille scilicet ad facinus perpetrandum, ille ad cavendum: ipse tamen lucri propositio in alicuius illorum non fuit potestate: ita causæ veniunt hominibus malis, quæ non sunt quidem in eorum potestate, sed hoc de illis faciunt, quales eos invenerint iam factos propriis vitii ex præterita voluntate. Hactenus ille;

Et optimè ad rem nostram: nam & Christus, & alij Martyres ipsius exemplo incensi, mortem pro veritate fidei omnibus modis exoptaverunt, orantes ut quod manus Dei, & consilium eius fieri decreverat, in ipsis perficeretur & completeretur; haudquaquam desiderantes malitiam persecutoris, sed ut malitia sua hoc in illis faciat, quod Deo aliter disponente non fecisset.

Unde interrogat S. Leo Ser. 16. de Passione: Numquid iniquitas persequentium Christum ex Dei est orta consilio? Responder autem: Non hoc planè de summa iustitia sentiendum est. Quia multum diversum est, quod in malignitate Iudeorum est præcognitum, & quod in Christi est passione dispositum. Non inde processit voluntas interficiendi, unde moriendi, nec de uno extitit spiritu atrocitas sceleris, & tolerantia redemptoris. Non enim has impias furentium manus immisit in se Dominus, sed admisit, nec præsciendo, quod faciendum esset, coëgit ut fieret, cum tamen ad hoc carnem suscepisset ut fieret.

Quidni ergo liceat operibus pijs, v. g. prædicationi verbi Dei, administrationi aut susceptioni Sacramentorum se exponere, tamen certò Martyrium inde imminuat? Licet omnibus modis. In hoc enim, inquit Princeps Apostolorum Epist. 1. cap. 2. v. 21. vocati estis: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius.

Rectè igitur dixit Scotus 4. dist. 32. q. unica n. 7. Martyres scientes se exponentes talibus tormentis, id est, tormentis, quæ impediebant usum rationis, non peccaverunt, sed meruerunt. Et ideo passim illa tormenta, imò & mortem ipsam prævidentes, à confessione fidei, & alijs bonis operibus non abstinuerunt sancti Dei homines, sed libèr considerantes, quantum sibi & proximo per mortem pro virtute patienter tolerantiam proficerent. Inspice continuam Ecclesiæ praxim, & ab illa ne recesseris in tempore persecutionis.

Porro quia non omnibus datum est mori pro Christo, etiam illis, qui ardentissimo zelo Martyrij incenduntur, exemplo S. P. N. Francisci, Antonij à Padua, & plurimorum aliorum, gaudeant bene nati, & à Deo ad tam arduum & heroicum opus prædestinati. Et si qui sunt nondum vocati pro eis ut vocentur oremus. Fortassis enim sic prædestinati sunt, ut nostris orationibus concedantur, & accipiant eandem gratiam, quâ velint esse, atque efficiantur Martyres. Sed hæc factis de Martyrio.

Quod utique prævidens Christus suis seclatoribus frequentius obvenerunt, speciali Sacramento voluit illis providere de specialibus auxilijs in hac extrema lucta necessarijs. Est autem Sacramentum Confirmationis, cujus essentiam, effectum, ministerium & suscipientem edissero dispositione sequenti, & quantâ postsum claritate explico.

Et aliorum non desiderantium malitiam persecutorum,

Sed ut malitia hoc in illis faciat quod Deo aliter disponente non fecisset, S. Leo.

